

Referat

Bestyrelsesmødet tirsdag den 17. december 2019

Scandiagade 13, 2450 København SV, kl. 16.00

Til stede: Niels-Christian Levin Hansen (formand), Annesofie Bjerre, Flemming Larsen, Flemming Torp, Helge Søgaard, Helle Stuart, Jacob Jensen, Leif Nielsen, Mogens Kirkeby (punkt 9 c delvist), René Bokær og Torben Kaas (til kl. 18.55, punkterne 1-4, 6 og 11).

Der forelå ingen afbud.

Fra sekretariatet: Jan Ejlsted, Astrid Bjørg Mortensen (dagsordenens punkt 1-10 og 12), Claus Andersen (dagsordenens punkt 1-10 og 12), Jakob Simonsen (dagsordenens punkt 1-10 og 12), Torbjørn Eriksen (dagsordenens punkt 1-10 og 12) og Anker Madsen (referent) (dagsordenens punkt 1-10 og 12).

1. Godkendelse af dagsorden

Formanden Niels-Christian Levin Hansen bød velkommen til bestyrelsesmødet og konstaterede, at bestyrelsen var beslutningsdygtig.

Som yderligere bilag til dagsordenens punkt 5 d, Friluftsrådets indspil til regeringens arbejde med en politisk aftale om natur og biodiversitet, var der den 13. december 2019 per mail eftersendt "*Udkast til Friluftsrådets indspil til Regeringens arbejde med en kommende natur- og biodiversitetspakke.*"

Som yderligere bilag til dagsordenens punkt 9 a, Godkendelse af rammebeskrivelser for fokusområde for Udlodningsmidler til Friluftsliv - "Friluftslivets vilkår" var der den 11. december 2019 udsendt en mail direkte til bestyrelsesmedlemmerne fra de fem medlemmer af fondsbestyrelserne for nationalparkerne udpeget efter indstilling fra Friluftsrådets bestyrelse: "*Nye kriterier til uddeling af overskudsmidlerne.*"

Niels-Christian Levin Hansen orienterede bestyrelsen om:

- at han har indledt en møderække med de enkelte miljøpolitiske ordførere i Folketinget, og at der var gennemført møder med henholdsvis René Christensen (Dansk Folkeparti) og Zenia Stampe (Radikale Venstre).
- at der er indledt en dialog med Miljø- og Fødevarerministeriet om muligheden for, at Miljøministeren kan optræde som gæstetaler ved Friluftsrådets generalforsamling den 28. april 2020.

Dagsordenen blev godkendt, idet det blev besluttet at behandle dagsordenens punkt 6 før punkt 5 og punkt 11 mellem dagsordenspunkterne 1 og 2.

11. Bestyrelsens arbejde

a) *Intern evaluering af bestyrelsens arbejde (Lukket punkt)*

Bestyrelsen evaluerede arbejdet i bestyrelsen med mere herunder status for det politiske virke i Friluftsrådet.

Punktet refereres ikke.

2. Strategi for Friluftsrådet

a) *Årlig afrapportering af status for arbejdet med "Fokus for Friluftsrådet frem mod 2020"*

Bestyrelsen har vedtaget "Fokus for Friluftsrådet 2018-2020", som en arbejdsplan for sidste del af perioden, hvor "Strategi for Friluftsrådet 2013-2020" gælder. Sekretariatet fremlagde et notat med status på det arbejde strategitillægget relateret til de fem opstillede strategiske temaer.

Jan Ejlsted forklarede, at notatet var en narrativ redegørelse for, hvad der i løbet af 2019 var opnået under de enkelte strategiske temaer – først på overordnet niveau og derefter opdelt på de tre tilgange til arbejdet: politik, projekter og organisering. Endelig skitseres kommende opgaver og opgaver, som sekretariatet er i gang med eller anbefaler, at der prioriteres i 2020.

Status for arbejdet under de strategiske temaer er udgangspunktet for Friluftsrådets årsberetning 2019, ligesom dele af afrapporteringen vil indgå i det oplæg til bestyrelsesmedlemmernes præsentationer til kredsens repræsentantskabsmøder/årsmøder i foråret 2020, som udarbejdes af sekretariatet.

Flemming Larsen bemærkede til redegørelsen, at Friluftsrådet i det forgangne år havde søgt at arbejde en del med stier i det åbne land, men at realiteterne var, at der ikke var sket noget ude i virkeligheden, som forbedrede adgangen til naturen. Tværtimod.

Mogens Kirkeby fandt, at det gav mening, at den seneste delplan for det strategiske arbejde var struktureret i fem områder. Han fandt, at Friluftsrådet bør skærpe kampen for at styrke offentlighedens muligheder for at færdes og opholde sig i naturen. Friluftsrådet bør overveje om det fortsat giver mening at fokusere så meget på spørgsmålet om nedlagte markveje. Måske bør der i højere grad på aktivistisk basis arbejdes for bedre adgang til naturen som helhed.

Torben Kaas fandt, at "foreningsdanmark" har det svært for tiden, og at Friluftsrådet bør arbejde mere målrettet for en styrkelse af foreningslivet i Danmark. Han var af den opfattelse af Friluftsrådet ikke havde helt greb om denne opgave.

Formanden Niels-Christian Levin Hansen svarede på de tre kommentarer, at de ville blive taget med i det videre arbejde i Strategiudvalget omkring en "Strategi for Friluftsrådet fra 2021 og frem". De fem strategiske temaer fra "Fokus for Friluftsrådet frem mod 2020" videreføres ikke nødvendigvis i en fornyet strategi.

Bestyrelsen takkede for en grundlæggende god redegørelse for, hvad der i løbet af 2019 var opnået under de enkelte strategiske temaer og tog orienteringen om status på de fem temaer fra "Fokus for Friluftsrådet frem mod 2020" til efterretning.

b) *Strategi for Friluftsrådet efter 2020, herunder udkast til målsætninger*

Strategiudvalget havde bearbejdet bestyrelsens input fra drøftelserne på bestyrelsesmødet den 1.-2. november 2019. Her drøftede bestyrelsen i grupper spørgsmål som "Hvad er kerneopgaven?", "Hvem er Friluftsrådet til for?" og "Hvem vil savne Friluftsrådet, hvis vi ikke er der". Udvalget havde efterfølgende grupperet disse input ud fra sammenfald og formuleret en række udsagn, der skal danne grundlag for at diskutere Friluftsrådets mission og retningen for, hvordan Friluftsrådet skal udvikle sig som organisation.

Strategiudvalget foreslog, at dette drøftes på bestyrelsesmødet den 5. februar 2020. Her vil udvalget også præsentere et oplæg til strategiske temaer samt prioritering og den indbyrdes relation mellem temaerne. Strategiudvalget mødes den 8. januar 2020 og planlægger programmet for det efterfølgende bestyrelsesmøde.

Et af de spørgsmål, der blev drøftet på bestyrelsesmødet den 1. november 2019 var, hvordan Friluftsrådet skaber værdi for medlemsorganisationerne. For at blive klogere på dette spørgsmål, havde strategiudvalget besluttet at iværksætte en medlemsundersøgelse, der har til formål at afdække medlemmernes behov og forventninger til Friluftsrådet og hvordan disse kan styrkes. Denne viden er et vigtigt afsæt for at kunne styrke rollen som paraply og skabe større værdi for medlemsorganisationerne. Analysen gennemføres, så resultaterne foreligger i marts 2020.

I tidsplanen for strategiprocesen er det planlagt at involvere medlemsorganisationerne på generalforsamlingen i 2020. Udvalget arbejder videre med et oplæg til denne proces, der skal ramme en balance mellem at præsentere foreløbige bud på formuleringer, medlemsorganisationerne kan forholde sig til, men stadig i en form, der muliggør reel indflydelse. Processen kan eventuelt ledes af en ekstern facilitator.

Bestyrelsen reflekterede over processen på bestyrelsesmødet den 1. november 2019.

Bestyrelsen tog orienteringen om strategiudvalgets opsamling på input fra bestyrelsesmødet den 1.-2. november 2019 og planer for bestyrelsesmødet den 5. februar 2020 til efterretning.

Bestyrelsen tilsluttede sig udvalgets forslag om en medlemsundersøgelse samt involvering af medlemsorganisationerne på generalforsamlingen 2020 og aftalte, at bestyrelsen skal orienteres om dels undersøgelsens udformning og dels om resultatet af medlemsundersøgelsen forinden dette sker over for medlemsorganisationerne.

c) *Strategi for Friluftsrådet efter 2020 - oplæg om nye mulige indsatser*

På bestyrelsesmødet den 1.-2. november 2019 drøftede bestyrelsen mulighederne for at iværksætte nye indsatser over de nærmeste år som følge af tilvejebringelse af et vist "rådighedsløb" for bestyrelsen. Det aftaltes, at der skulle udarbejdes oplæg til drøftelse på bestyrelsesmødet i december om mulige nye indsatser. Der var indkommet to forslag: "Projekt Unge friluftsjaktiver" og "Forslag til ansættelse af politisk konsulent inden for børne- og ungeområdet".

Helle Stuart redegjorde for forslaget "Projekt Unge friluftsjaktiver", der havde til formål at samle og uddanne unge til lokalt arbejde med friluftsliv med den hensigt at styrke arbejdet i Friluftsrådets lokale organisation.

Flemming Torp forklarede, at børne- og ungearbejdet også fremover ville være et vigtigt indsatsområde for Friluftsrådet. Han fandt, at tiden nu er til at gå et skridt videre end alene at arbejde med holdningsprofilerende projekter og programmer for børn og unge og fremover også styrke den politiske interessevaretagelse på politikområdet børn og unge.

Bestyrelsen drøftede de indkomne oplæg til nye mulige indsatser.

På spørgsmål fra **René Bokær** svarede **Jan Ejlsted**, at der jævnfør dagsordenens punkter 3 f og 3 g var afsat henholdsvis 400.000 kr. årligt i forslagene til budget 2020 og 2021 som eventuelt kunne disponeres til de beskrevne projekter. En medarbejder på fuld tid ville medføre omkostninger på minimum 650.000 kr. årligt.

Helge Søgaard uddybede yderligere og pegede på, at Friluftsrådet antagelig ville gå ud af regnskabsåret 2019 med et betydeligt overskud, som også kunne investeres i de beskrevne projekter, ligesom det jo stod bestyrelsen frit for eventuelt at mindske egenkapitalen med nogle hundrede tusind kroner, uden at det vil komme i konflikt med beslutningen om at opretholde en rimelig størrelse på egenkapitalen.

Torben Kaas fandt det meget konkrete i forslaget til "Projekt Unge friluftaktivister" for tillokkende og kunne se en mulighed for samtidig at styrke grundlaget for foreningslivet ude i medlemsorganisationerne.

Jacob Jensen fandt det spændende om Friluftsrådet afsøgte mulighed for at styrke den politiske interessevaretagelse på børne- og ungeområdet. Han så det mere oplagt at søge ekstern finansiering til ideen om "Projekt Unge friluftaktivister".

Mogens Kirkeby og **Annesofie Bjerre** spurgte om medlemsorganisationerne havde udtrykt ønske om, at Friluftsrådet går ind på feltet med politisk interessevaretagelse på børne- og ungeområdet.

Flere bestyrelsesmedlemmer efterlyste et oplæg til samlet prioritering af indsatser på børne- og ungeområdet omfattende alle projekt- og programindsatser og ønsker om politisk interessevaretagelse på området.

Formanden Niels-Christian Levin Hansen bekræftede, at han ved sin tiltræden havde fremført ønsket om budgetmæssigt at kunne frigive driftsmidler i størrelsesordenen en million kr. over måske to år, som bestyrelsen kunne disponere over til politisk interessevaretagelse. Han kunne se perspektiver i at styrke interessevaretagelsen på børne- og ungeområdet, men også på andre oplagte indsatsområder og han fandt, at forslaget om ansættelse af politisk konsulent inden for børne- og ungeområdet var formuleret så specifikt, at det på nogle områder ville låse bestyrelsen fast og indsnævre mulighederne for at sikre bedst mulig styrkelse af feltet. Han så gerne en lidt løsere formulering, der åbner et bredere perspektiv.

Han opfordrede til, at følgegruppen for implementeringen af Friluftsrådets nye lokale struktur i det videre arbejde afsøgte mulighederne for at inddrage ideerne fra forslaget "Projekt Unge friluftaktivister" i arbejdet med at styrke Friluftsrådets lokale arbejde. Gerne som et eksternt finansieret projekt.

Bestyrelsen besluttede, at formand, næstformand og Helge Søgaard på baggrund af tilkendegivelserne fra bestyrelsen arbejder videre med mulighederne for at iværksætte nye indsatser over de nærmeste år som følge af tilvejebringelse af et vist "rådighedsbeløb" for bestyrelsen.

Der fremlægges en indstilling til bestyrelsen på mødet den 5. februar 2020.

3. Økonomi og regnskab

- a) Godkendelse af kommissorium for et permanent Økonomiudvalg
- b) Operationalisering af risikovurdering og risikostyring af Friluftsrådets økonomi
- c) Håndtering af feriepengeforpligtelsen
- d) Oversigt over projekter og programmer
- e) Status for Udlovningsmidler til Friluftsliv (Projekttilskud)

Disse fem punkter blev udsat til behandling på bestyrelsesmødet den 5. februar 2020.

- f) Godkendelse af revideret budget 2020

Sekretariatet fremlagde et udkast til korrigeret budget for 2020. I forhold til det udkast, der blev præsenteret på bestyrelsesmødet den 1.-2. november 2019, var der foretaget følgende ændringer:

- Der er afsat 400.000 kr. til særlig politisk indsats i 2020 under indflydelse politisk arbejde. Midlerne disponeres efter bestyrelsens nærmere beslutning.
- Der er justeret for aktuelle personaleforhold som barsel, orlov, fratrædelse og så videre.
- Internationalt samarbejde er flyttet fra konkrete indsatser til politisk arbejde.
- Justeringer i personaleforhold giver anledning til en række mindre ændringer i budgettet for de aktiviteter, som medarbejderne udfører.

De væsentligste forskelle mellem budget 2020, der blev vedtaget af bestyrelsen i december 2018 og tiltrådt af generalforsamlingen den 30. april 2019 og det korrigerede budget 2020 er:

- Omsætningen er steget med 20,8 millioner kr. primært på grund af projektet Vores Natur (+17,0 millioner kr.) og ændring af præsentation af projektet i Afrika (+3,8 millioner kr.).
- Omsætningsstigningen modsvares af stigende udgifter til projekter med 21,4 millioner kr. Her er det også primært Vores natur og præsentation af projektet i Afrika, der er skyld i stigningen.
- Det samlede nettoresultat fra projekter og programmer er uændret.
- Fællesomkostningerne er reduceret med 1,1 millioner kr. primært på grund af lavere lønudgifter til administrative medarbejder og fordeling af flere timer til øvrige områder (+0,9 millioner kr.) samt fordeling af flere fællesomkostninger på grund af højere lønudgifter til især projekter (+0,2 millioner kr.).

Derudover er følgende tidligere bestyrelsesbeslutninger, indarbejdet i budgettet:

- Strategiudvalgets arbejde. Afsat 250.000 kr. under indflydelse politisk arbejde.
- Særlig politisk indsats. Afsat 400.000 kr. under indflydelse politisk arbejde.
- Øgede udgifter til kredsarbejdet til implementering af ny lokal struktur.

I det korrigerede budget for 2020 er følgende nye projekter og projektførlængelser indarbejdet:

- Udvikling af Danske Naturparker.
- Friluftsliv på tværs.
- Sund i naturen (skulle have være afsluttet i 2019).
- Bevæg dig i naturen (skulle have være afsluttet i 2019).

I udkast til korrigeret budget 2020 er der indarbejdet følgende forventede nye projekter, hvor bevillingen endnu ikke er modtaget:

- Naturens dag 2020 (selvfinansieringen forventes at stige fra 157.000 kr. til 202.000 kr.)
- Sundhedsprojekt fase II (Udlodningsmidler til Friluftsliv), cirka 0,6 årsværk.
- Adgangsprojekt II (Udlodningsmidler til Friluftsliv), cirka et årsværk.
- Projektet i Afrika (fase III) (Civilsamfund i Udvikling).

Bestyrelsen vedtog forslaget til korrigeret budget for 2020 med henblik på generalforsamlingens drøftelse den 28. april 2020, idet den i forlængelse af drøftelserne under dagsordenens punkt 2 c understregede, at der først på bestyrelsesmødet 5. februar 2020 vil blive taget stilling til brugen af de 400.000 kr., der er afsat under posten "indflydelse politisk arbejde" og at disse midler først kan disponeres efter bestyrelsens nærmere beslutning.

g) Godkendelse af budget 2021

Sekretariatet fremlagde et udkast til budget 2021, der udviste et underskud på 381.000 kr. og en omsætning på 32 millioner kr. I forhold til udkastet fremlagt på bestyrelsesmødet den 1. - 2. november 2019 var der afsat 400.000 kr. til særlig politisk indsats under "indflydelse politisk arbejde".

Udkastet til budget 2021 var stort set udarbejdet som en passiv fremskrivning af korrigeret budget 2020, idet følgende forhold var indarbejdet:

- Der er afsat 400.000 kr. til særlig politisk indsats i 2021.
- Otte projekter afsluttes i 2020. Der skal derfor udvikles nye projekter for at imødegå et større omsætningstab. Der er medtaget uspecificerede projektindtægter i 2021 med 4,0 millioner kr., og de uspecificerede projekter forventes at dække lønninger for 2,5 millioner kr.
- Projektet Vores natur afsluttes i januar 2021.
- Administration af Udlodningsmidler til Friluftsliv forventes justeret, så den fortsat svarer til maksimalt 10 procent af de bevilgede projektmidler.

Jan Ejlsted forklarede, at direktionens hovedfokus i 2020 (på det økonomiske område) vil være målrettet arbejdet for at udvikle projektporteføljen og tilvejebringe nye eksterne projektmidler.

Bestyrelsen tiltrådte udkastet til budget for 2021, idet den i forlængelse af drøftelserne under dagsordenens punkt 2 c understregede, at der først på bestyrelsesmødet 5. februar 2020 vil blive taget stilling til brugen af de 400.000 kr., der er afsat under posten "indflydelse politisk arbejde" og at disse midler først kan disponeres efter bestyrelsens nærmere beslutning.

Budget 2021 fremlægges med henblik på generalforsamlingens godkendelse den 28. april 2020.

4. Friluftsrådets lokale arbejde

a) Friluftsrådets lokale arbejde herunder opsamling fra Fællesmødet

Helle Stuart redegjorde for et fremlagt notat, der påpegede, at implementeringen af Friluftsrådets nye lokale struktur medfører ændringer i Friluftsrådets lokalpolitiske arbejde på en række områder og niveauer. Ændringerne kræver store indsatser for de lokale friluftsråd og medfører foruden en ny arbejdsform også nye roller, ansvarsområder og arbejdsopgaver, som tidligere ikke har været en del af kredsbestyrelsernes arbejde.

På baggrund af ændringerne i de lokale friluftsråds arbejde er der behov for en særlig opmærksomhed på relationen mellem det lokale friluftsråd og det tilknyttede bestyrelsesmedlem for at sikre, at fortroligheden med den nye struktur, de nye opgaver og den nye arbejdsform langsomt opnås i det lokale friluftsråd. Fordi dette vil medføre et behov for justering af rollen som tilknyttet bestyrelsesmedlem til de lokale friluftsråd, som nu arbejder med den nye lokale struktur, fremlagdes der et udkast til en rollebeskrivelse.

Bestyrelsen drøftede det fremlagte notat og fandt, at den opstillede liste over de tilknyttede bestyrelsesmedlemmers rolle ikke var retvisende: Listen skelner ikke i tilstrækkelig grad mellem om den oplistede opgave skal varetages på politisk niveau af et bestyrelsesmedlem eller skal varetages på administrativt niveau, som en naturlig integreret del af den sekretariatsbistand, der ydes til de lokale friluftsråd.

Der er ultimo oktober 2019 indsendt indstillinger til hele 21 ud af 23 vandråd. Det svarer til 32 repræsentanter fra de lokale friluftsråd, der ønsker at bidrage i vandrådsarbejdet. Målsætningen var, at dem, der havde lyst, kunne melde sig til vandrådene. Vandrådsarbejdet sker i perioden december 2019 til september 2020. Sekretariatet oplyste, at der medio december 2019 endnu ikke var overblik over, i hvilket omfang de 32 indstillede repræsentanter er optaget i rådene.

I foråret 2019 påklagede Friluftsrådet sammen med Danmarks Naturfredningsforening en afgørelse vedrørende en sag på Bornholm om en ændret adgangsvej ved Fyrvejen 11. I november 2019 tog Miljø- og Fødevareklagenævnet stilling til klagen, desværre ikke til Friluftsrådets fordel. Der er fortsat opsat ulovlig afspærring til dele af den nye vej, og sagen herom er under behandling af politiet. Det er afgørende for offentlighedens adgang til fyret, at de ulovligt opsatte skilte og afspærringer fjernes. Det lokale friluftsråd holder fortsat et vågent øje med sagen.

Jacob Jensen fandt, at Fællesmødet den 23. november 2019 med fremmøde fra 21 kredse havde været en yderst positiv oplevelse med et stort engagement fra de fremmødte kredsformænd.

René Bokær foreslog, at det overvejes at ændre selve formen for Fællesmødet, så mødedeltagerne i højere grad kan engageres aktivt i mødets afvikling frem for at have fokus på oplæg/indlæg i plenum.

Bestyrelsen skal hvert år på bestyrelsesmødet i december have mulighed for at drøfte mulige temaer og politiske budskaber i forbindelse med kredsrepræsentantskabsmøderne og årsmøderne i det efterfølgende forår. Oplæggets endelig omfang og indhold aftales i sidste ende mellem det tilfornordnede bestyrelsesmedlem og det lokale friluftsråd.

Sekretariatet fremlagde et forslag med mulige temaer og politiske budskaber i forbindelse med kredsrepræsentantskabsmøderne og årsmøderne i foråret 2020.

Bestyrelsen drøftede forslaget med mulige temaer og politiske budskaber og fremkom blandt andet med følgende kommentarer:

- Ikke alle de opstillede emner er relevante set fra et lokalpolitisk perspektiv.
- Det er vigtigt at afstemme med den lokale kredsformand, så der tales om emner, som også lokalt findes relevante.
- Måske bør temaet Projekt Vores Natur udgå, da det ikke er et oplagt emne på de lokale repræsentantskabsmøder/årsmøder?
- Det er nødvendigt, at det adgangspolitiske arbejde fremgår som et højtprioriteret emne.
- Der er tale om et forslag til PowerPoint præsentation udarbejdet af sekretariatet og det står det enkelte bestyrelsesmedlem frit for at udarbejde eget præsentation.

Bestyrelsen besluttede, at notatet, der søger at beskrive bestyrelsesmedlemmers rolle i forhold til de lokale friluftsråd, skal redigeres og tilpasse på baggrund af bestyrelsens drøftelser. Det skal blandt andet tydeligt fremgå i hvilket omfang den enkelte beskrevne rolle skal varetages på politisk niveau af et bestyrelsesmedlem og i hvilket omfang opgaven skal varetages på administrativt niveau af sekretariatet. Helle Stuart udarbejder fornyet udgave af notatet i samarbejde med sekretariatet.

Bestyrelsen fastlagde følgende bruttoliste over temaer og politiske budskaber til brug for kredsrepræsentantskabs- og årsmøderne i 2020:

- **Adgangspolitik**
Bestyrelsen skal tale om det adgangspolitiske arbejde i Friluftsrådet og om adgang til naturen som en højtprioriteret hjertesag for Friluftsrådet.
- **Friluftsrådets strategi**
Orientering om status på arbejdet med Friluftsrådets kommende strategi, og hvornår de lokale friluftsråd forventes at blive inddraget.
- **Friluftsrådets naturpolitiske synspunkter**
Orientering om arbejdet med udvikling af Friluftsrådets naturpolitiske synspunkter og anvendelsen af denne i det lokale arbejde.
- **Ny Struktur for Friluftsrådets lokale arbejde**
Orientering om de tre faser af implementeringen af ny struktur, og orientering om Friluftsrådets engagementsopfordring til medlemsorganisationernes via de afholdte medlemsmøder.
- **Rekreativ infrastruktur**
Orientering om Friluftsrådets arbejde for at realisere visionen om et nationalt netværk af stier og ruter, der forbinder alle landets naturområder, og giver mulighed for rekreative oplevelser for gående, cyklende, ridende med flere.
- **Aktuelle politiske emner**
Herunder eksempelvis Natur- og Biodiversitetspakken, møder med politiske ordførere og havplanen.
- **Projektet Vores Natur**
Status på projektet og arrangementer, samt det overordnede forløb for projektet i 2020.

Bestyrelsen tog den øvrige orientering om arbejdet på kredsområdet til efterretning.

6. Politiske Udviklingsområder og Indsatsområder

a) Politisk Udviklingsområde Rammer for Friluftsrådets naturpolitik

Torben Kaas redegjorde for, at arbejdsgruppen bag Politisk Udviklingsområde Rammer for Friluftsrådets naturpolitik havde udarbejdet et første udkast til det notat, som skal være hovedleverancen fra udviklingsrådets arbejde. Notatet blev fremlagt for bestyrelsen med henblik på orientering om status samt indhentning af input til det afsluttende arbejde. Indholdet af selve notatet forventedes justeret fremadrettet på baggrund af input fra Friluftsrådets bestyrelse, de lokale friluftsråd (kredsene), medlemsorganisationer samt udvalgets videre drøftelser. Han var af den opfattelse, at det fremlagte udkast holdningsmæssigt ikke lå langt fra det, som bestyrelsen kunne forvente ville være grundlaget for den endelige afrapportering fra arbejdsgruppen bag Politisk Udviklingsområde Rammer for Friluftsrådets naturpolitik.

Bestyrelsen drøftede det fremlagte udkast til rammer for Friluftsrådets naturpolitiske synspunkter og fremkom blandt andet med følgende kommentarer:

- Er rækkefølgen i de fem angivne "naturpolitiske principper" rigtig?
- Bestyrelsen var delt på spørgsmålet om, hvorvidt klimapolitiske synspunkter skal trækkes yderligere frem i selve hovednotatet eller fortsat fremstå som et selvstændigt mere detaljeret politikappendiks.
- Der efterlystes skarpere formuleringer omkring offentlighedens adgang til naturen og det bør fremgå endnu tydeligere, at det er et krav, at offentligheden sikres mulighed for at færdes og opholde sig i naturen, ikke mindst i forbindelse med etablering af nye naturarealer.
- Det kan måske være en fordel at se på visse af formuleringerne fra det notat, som fremlagdes under dagsordenens punkt 5 d med Friluftsrådets indspil til regeringens arbejde med en politisk aftale om natur og biodiversitet. Blandt andet omkring offentlighedens adgang til naturen.
- Angivelsen af de fem naturpolitiske principper bør fremstå i samme rækkefølge, som de efterfølgende uddybes i notatet.
- Bør planlægnings rolle og muligheder fremstå tydeligere i notatet? Kan begrebet Intelligent planlægning bruges i den forbindelse?
- Det helt centrale synspunkt må være at "være i naturen". Aktivt at være derude. Flere steder i notatet kobles dette ligeværdigt med at "opleve naturen", hvilket giver et forvrænget billede, da oplevelser af naturen kan ske uden et aktivt friluftsliv. "*Friluftsrådet skal ikke argumentere for, at det er OK bare at stå på vejen og kigge ind på naturen*".
- Der skal redigeres i teksten, så de meget værdiladede udtryk som "*Engagement i naturen skabes bedst gennem stærke oplevelser i naturen*" og "*Adgang til naturen skal tænkes ind i forvaltningen af naturen, og kun hvor naturen efter faglig vurdering har brug for ro,*". Udtrykkene "stærke" og "faglige" er overflødige og i værste fald misvisende for Friluftsrådets holdninger. Der kan jo eksempelvis i stedet for "faglige grunde" skrives "gode grunde" og oplevelser i naturen behøver ikke være stærke.

Bestyrelsen bad udvalget om at forholde sig til og inddrage de fremkomne bemærkninger i færdiggørelsen af udkastet til den endelige afrapportering fra Politisk Udviklingsområde Rammer for Friluftsrådets naturpolitik.

5. Konkrete sager

a) Mountainbikekørsel og naturhensyn i danske skove - Notat fra Dansk Ornitologisk Forening

Friluftsrådet har modtaget en henvendelse fra Dansk Ornitologisk Forening om mountainbikekørsel og naturhensyn i danske skove. Dansk Ornitologisk Forening oplever en kraftigt tiltagende mountainbikekørsel i danske skove. Foreningen finder, at det er en større og større udfordring for visse arter af forstyrrelsesfølsomme fugle, ikke mindst rovfugle. Netop forstyrrelse, navnlig i yngletiden, er en problemstilling, som foreningen oftere og oftere konfronteres med, når disse arter skal sikres levesteder i den danske natur.

Dansk Ornitologisk Forening har udarbejdet et notat om problemstillingen. Notatet er rundsendt til alle landets kommuner, alle lokale enheder under Naturstyrelsen og andre samarbejdspartnere. Foreningen skriver, at det er dens håb, *"at I vil tage denne udfordring op. Det gælder både, når I står som ejere af et område med planer om MTB-aktiviteter og når I indgår som samarbejdspartner eller planlæggende myndighed. Der er brug for mere dialog og hensyntagen til fuglenes og den øvrige biodiversitets behov for fredelige og forstyrrelsesfrie zoner i alle de danske skove."*

Mogens Kirkeby havde bedt om, at bestyrelsen forholder sig til henvendelsen, som han mener udfordrer flere af Friluftsrådets adgangs- og naturpolitiske synspunkter, idet den blandt andet opfordrer til at indskrænke danskernes lovgivne ret til cykling i statsskovene, formulerer forslag om forbud mod brug af lygter uden for veje i statsskovene og foreslår, at der i større skovområder udlægges fredelige refugier/stilleområder i såvel urørt skov som produktionskov, hvor offentlighedens adgang reguleres.

Bestyrelsen drøftede Dansk Ornitologisk Forenings henvendelse til kommuner, Naturstyrelsens lokale enheder, samarbejdspartnere med flere.

Der fremførtes blandt andet følgende synspunkter og kommentarer:

- Dansk Ornitologisk Forenings synspunkter er legitime foreningssynspunkter, men de afviger så fundamentalt fra Friluftsrådets "fælles gods", at Friluftsrådet nødvendigvis må tage afstand fra dem.
- Der kan sættes spørgsmålstejn ved den faglige argumentation fremført i Dansk Ornitologisk Forenings notat. Dette bør påpeges, men Friluftsrådet skal ikke gå ind i en faglig diskussion, da det grundlæggende rejste spørgsmål er af en helt anden fundamental karakter for friluftorganisationerne og udøvelse af friluftsliv.
- Bestyrelsen undrede sig over, at Dansk Ornitologisk Forening ikke havde ønsket at varsle eller gå i dialog med øvrige friluftorganisationer, før foreningen valgte at fremføre sine synspunkter over for samtlige kommuner, alle enheder under Naturstyrelsen og andre samarbejdspartnere.
- Bestyrelsen ærgrede sig over, at Dansk Ornitologisk Forening valgte at angribe andre friluftsudøvere i stedet for at efterlyse et tættere samarbejde for at etablere mere og bedre natur til gavn for både natur som helhed, fugle og friluftsudøvelse.
- Friluftsrådet har ved flere tidligere lejligheder taget afstand fra et ønske om at udlægge refugier/stilleområder i såvel urørt skov som produktionskov, hvor offentlighedens adgang reguleres. Det er fortsat Friluftsrådets holdning.

- Friluftsrådets bestyrelse ønsker ikke at støtte en kritik af Naturstyrelsens arbejde med etablering af mountainbikestier og noterer sig, at samtlige mountainbikestier i statsskovene er placeret efter drøftelser med de nedsatte brugerråd og i et tæt samarbejde mellem styrelsen og aktive borgere.
- Friluftsrådets bestyrelse har tillid til kommunernes forvaltning af naturområder i respekt for Naturbeskyttelseslovens samlede formålsbestemmelser om beskyttelse af naturen, forbedring, genopretning eller tilvejebringelse af områder af områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og ikke mindst befolkningens adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedring af mulighederne for friluftslivet.

Formanden Niels-Christian Levin Hansen oplyste, at han havde aftalt et møde med formanden for Dansk Ornitologisk Forening Egon Østergaard i anden halvdel af januar 2020.

Bestyrelsen besluttede, at Friluftsrådet skal henvende sig til samtlige kommuner, alle enheder under Naturstyrelsen og andre samarbejdspartnere samt alle medlemsorganisationer som opfølgning på Dansk Ornitologisk Forenings rundsendelse af organisationens notat om mountainbikekørsel og naturhensyn i danske skove. Friluftsrådet skal i sin henvendelse reagere holdningsbaseret og klart tilkendegive, hvad der er Friluftsrådets holdning til spørgsmålet. Friluftsrådet skal påpege, at der ikke er fagligt belæg for de af Dansk Ornitologisk Forening fremførte påstande om cyklings skadelige påvirkning af naturen. Henvendelsen skal alene have Friluftsrådet som afsender. Afsendelsen bør udarbejdes og afsendes snarest.

b) *Indholdsemner i kommissorium for Good governance Udvalg i Friluftsrådet*

Udsat til behandling på bestyrelsesmødet den 5. februar 2020.

c) *Ansøgning om medlemskab af Friluftsrådet*

Den selvejende institution Havhøst, Udvalget for Husmoderferie og Landsforeningen Praktisk Økologi havde alle ansøgt om B-medlemskab af Friluftsrådet. Alle tre organisationer havde bekræftet, at de kan tilslutte sig Friluftsrådets formål og vedtægter.

Beslutning om optagelse træffes af generalforsamlingen ved almindelig stemmeflerhed efter indstilling fra bestyrelsen.

Bestyrelsen besluttede at indstille til generalforsamlingen 28. april 2020, at

- **Den selvejende institution Havhøst,**
- **Udvalget for Husmoderferie og**
- **Landsforeningen Praktisk Økologi**

optages som B-medlemmer.

d) *Friluftsrådets indspil til regeringens arbejde med en politisk aftale om natur og biodiversitet*

Der var som yderligere bilag til dette dagsordenspunkt den 13. december 2019 per mail efter-sent "Udkast til Friluftsrådets indspil til Regeringens arbejde med en kommende natur- og biodiversitetspakke."

Sekretariatet havde udarbejdet et udkast til Friluftsrådets indspil til Regeringens arbejde med en kommende natur- og biodiversitetspakke. Udkastet havde været udsendt til skriftlig kommentering i bestyrelsen fredag den 13. december 2019 med frist for kommentering til søndag den 15. december 2019.

Indspillet baserede sig på forslag inden for tre hovedkategorier omhandlende:

1. Mere og bedre natur – herunder etablering af mere og bedre sammenhæng i dansk natur, etablering af mere natur i og nær byer, etablering af en naturzone til at fremme natur og friluftsliv samt nedsættelse af et natur- og biodiversitetsråd med interessenter og forskere til rådgivning af regeringen på naturområdet.
2. Bedre adgang – forslag om etablering af en national rekreativ infrastruktur og krav om, at når områder ekstensiveres eller udlægges til ny natur skal offentlighedens adgang sikres. Derudover stilles forslag om at skabe et større vidensgrundlag for betydningen af udsætning af store dyr bag hegn for offentlighedens adgang samt ændring af praksis for nedlæggelse af markveje.
3. Folkeligt engagement for natur – herunder mere og bedre formidling af natur og naturoplevelser og inddragelse af befolkningen i konkrete tiltag. Børn og behovet for at øge børns naturdannelse fremhæves som et særligt indsatsområde.

Torbjørn Eriksen takkede for de indkomne kommentarer fra bestyrelsesmedlemmerne. På baggrund af de indsendte skriftlige kommentarer og bestyrelsens drøftelser på mødet ville indspillet blive færdiggjort og indsendt inden fristen ved årets udgang. Han understregede, at papiret ikke skal ses som Friluftsrådets samlede politik, men som et indspil i en bunden kontekst, nemlig tiltag, der skal styrke naturen i Danmark og herunder imødekomme tilbagegangen i biodiversitet. Det var overvejet, hvor meget der i papiret skal refereres til de rekreative interesser kontra de snævre natur- og biodiversitetsinteresser. Ministeriet vil med et fagligt bredt sammensat ekspertpanel drøfte de mange forslag, som er indkommet fra borgere og interesseorganisationer. Herefter er det hensigten, at ministeren vil afvikle et stort dialogmøde i løbet af foråret 2020.

Bestyrelsen drøftede det fremlagte udkast til Friluftsrådets indspil til regeringens arbejde med en politisk aftale om natur og biodiversitet og fremkom foruden de allerede indsendte skriftlige bemærkninger blandt andet med følgende kommentarer:

- Det skal ikke være Friluftsrådets opgave at italesætte den aktuelle naturpolitiske situation som ”**en krise**”. Friluftsrådets indfaldsvinkel til naturpolitikken er ønsket om og behovet for, at mennesket er aktivt ude i naturen og ikke bare forholder sig intellektuelt til naturen eller ved at se på den.
- Det er generelt vigtigt, at Friluftsrådet er helt klar og skarp i udmeldingerne: udøvelse af friluftsliv kræver adgang til og i naturen, og naturen kan sagtens tåle at blive brugt.
- Friluftsrådet bør argumentere stærkere for mere natur, da det både kan hjælpe flora og fauna, men ikke mindst give flere og bedre muligheder for friluftsliv.
- Udkastet til Friluftsrådets indspil til regeringens arbejde med en politisk aftale om natur og biodiversitet er på flere områder mere skarpt formuleret i sine synspunkter end udkastet til rammer for Friluftsrådets naturpolitiske synspunkter (drøftet under dagsordenens punkt 6).
- Friluftsrådets visioner skal rykkes op i indledningen af papiret.
- Friluftsrådet kan oplagt spille ind til regeringens natur- og biodiversitetspolitik med et engagement til fremme af folkelig forståelse og opbakning.

Friluftsrådets indspil til regeringens arbejde med en kommende politisk aftale om natur og biodiversitet vil blive færdiggjort under inddragelse af de fremkomne skriftlige og mundtlige kommentarer og derefter indsendt til ministeriet. Bestyrelsen får også tilsendt indspillet i den endelige udformning.

7. Eksterne udvalg og repræsentationer

Der forelå ikke emner til behandling under dette dagsordenspunkt.

8. Programmer og projekter

a) Programmet Danske Naturparker – Genmærkning af Naturpark Vesterhavet

Den 25. november 2019 havde Nationalkomiteen for Danske Naturparker besluttet at indstille til Friluftsrådets bestyrelse, at genmærke Naturpark Vesterhavet som Naturpark under mærkningsordningen Danske Naturparker.

Bestyrelsen lagde vægt på, at ved genmærkning skal naturparken - ud over fortsat at leve op til de 10 kriterier, der er fastlagt for at kunne blive mærket under ordningen Danske Naturparker – redegøre for, hvordan den foregående periode er gået i henhold til den oprindelig fremlagte naturparkplan, samt fremlægge en ny revideret kvalitativ naturparkplan.

Bestyrelsen noterede sig, at beslutningskompetencen om mærkning og genmærkning under Mærkningsordningen Danske Naturparker alene påhviler Friluftsrådets bestyrelse, og at Nationalkomiteen alene har en forberedende rolle med henblik på indstilling til Friluftsrådets bestyrelse.

Bestyrelsen godkendte, at Naturpark Vesterhavet genmærkes som Naturpark under mærkningsordningen Danske gældende for en periode på fem år.

b) Programmet Danske Naturparker – Godkendelse af Naturpark Christiansø til optagelse i mærkningsordningen

Christiansø har været pilotnaturpark under mærkningsordningen Danske Naturparker siden 2014. Den 25. november 2019 havde Nationalkomiteen for Danske Naturparker besluttet at indstille Pilotnaturpark Christiansø til godkendelse som Naturpark under mærkningsordningen Danske Naturparker.

Naturpark Christiansø hører under staten (Forsvarsministeriet), som også er enejer og indgår ikke i en kommune. Det betyder, at naturparkplanen er godkendt via forsvarrets Drifts- og Plejeplan for Erholmene 2017-31, mens afgrænsningen følger Natura 2000 område nummer N189, som er identisk med Habitatområde H210 og Fuglebeskyttelsesområde F79.

Bestyrelsen noterede sig, at arealmæssigt er størstedelen af Naturpark Christiansø havområder.

Bestyrelsen godkendte, at Naturpark Christiansø optages som Naturpark under mærkningsordningen Danske Naturparker. Bestyrelsen stillede ikke krav om, men anbefalede, at naturparkrådet for Naturpark Christiansø suppleres med organisationsrepræsentanter, for eksempel fra natur-, friluft- og turismeorganisationer på Bornholm.

9. Udlodningsmidler til friluftsliv

- a) *Godkendelse af rammebeskrivelser for fokusområde for Udlodningsmidler til Friluftsliv - "Friluftslivets vilkår"*

Der forelå yderligere bilag til behandlingen af dette dagsordenspunkt: Den 11. december 2019 var der udsendt en mail fra de fem medlemmer af fonds-bestyrelserne for nationalparkerne udpeget efter indstilling fra Friluftsrådets bestyrelse direkte til bestyrelsesmedlemmerne med overskriften "Nye kriterier til uddeling af overskudsmidlerne."

De fem medlemmer af nationalparkbestyrelserne var fra nationalparksekretariatene blevet informeret om forslaget til nye kriterier for uddeling af Udlodningsmidler til Friluftsliv. De konstaterede, at Friluftsrådet ikke havde informeret dem direkte og fandt det besynderligt, at de således skulle orienteres via nationalparksekretariatene og ikke direkte fra Friluftsrådet.

Flere af sekretariatscheferne i nationalparkerne er både på skrift og i tale fra medarbejdere i Friluftsrådet blevet gjort opmærksom på de forestående forandringer, som indebærer at Udlodningsmidler til Friluftsliv i fremtiden alene kan støtte civilsamfundsorganisationer. Det finder de fem medlemmer af fondsbestyrelserne for nationalparkerne uacceptabelt og opfordrede Friluftsrådets bestyrelse til at genoverveje disse kriterier.

Flemming Torp gjorde opmærksom på, at bestyrelsen på intet tidspunkt havde vedtaget, at Udlodningsmidler til Friluftsliv alene kunne tilgå projekter forankret i en forening/civilsamfundsorganisation eller et partnerskab, hvor en civilsamfundsorganisation er ledende partner. Han fandt det derfor uacceptabelt, at noget sådan blev meddelt potentielle ansøgere både på skrift og i tale. En afgrænsning til civilsamfundsorganisationer vil udelukke ansøgninger fra eksempelvis folkeskoler, daginstitutioner, naturskoler, ungdomsskoler, museer, kommuner, nationalparker med mere.

Han fandt, at det vil være formålstjenligt at støtte de bedste projekter uanset om ansøger var en civilsamfundsorganisation eller en offentlig institution. Han fandt, at Friluftsrådet havde en forpligtelse til at yde støtte til de bedste projekter, de projekter, som bedst lever op til det beskrevne formål og fremmer friluftsliv. Han var af den formening, at der var situationer, hvor det bedste sted at forankre et givet projekt ville være i en offentlig institution, eksempelvis en nationalparkfond. Han understregede, at midler fra Udlodningsmidler til Friluftsliv selvfølgelig aldrig skulle understøtte offentlige myndigheders eller institutioners lovpligtige drifts- og anlægsforpligtelser.

Formanden Niels-Christian Levin Hansen bekræftede, at der ikke forelå en beslutning i Friluftsrådets bestyrelse om alene at støtte projekter forankret i en forening/civilsamfundsorganisation eller et partnerskab, hvor en civilsamfundsorganisation er ledende partner.

Udlodningsudvalget foreslog udmøntning af det strategiske fokusområde "Friluftslivets Vilkår".

Formålet med indsatsen er:

- At styrke befolkningens muligheder for adgang til naturen, særligt med fokus på den rekreative infrastruktur.

Puljebeskrivelse:

Tema: Fremtidens stisystemer (fem millioner kr.)

Pulje til et til to pilotprojekter, der afprøver nye systemer for afmærkning, skiltning og formidling af rekreative stier, som fremmer fleksibel brug og turplanlægning.

- Den konkrete leverance i form af et lokalt implementeret, nyskabende stisystem er forankret i én eller flere kommuner.
- Der sker en væsentlig inddragelse og behovsafklaring af et bredt udsnit af organiserede brugere i form af lokale foreninger, såvel som uorganiserede borgere.
- Der skal i konceptet tages hensyn til allerede udviklede stityper og mærkningsordninger.
- Friluftsrådet indtænkes i projektorganisationen i egenskab af paraplyorganisation for friluftslivet. Derved sikres det, at det brede friluftsliv er repræsenteret i projektet, samt at Friluftsrådets mange kontakter til organisationer og myndigheder indgår som et aktiv.
- Projektet skal perspektiveres i retning af et nationalt stisystem.

Projekterne er organiseret som partnerskab med deltagelse af én eller flere civilsamfundsorganisationer.

Tema: Befolkningens adgang til naturen – oplysning/mobilisering (seks millioner kr.)

Pulje til to til tre projekter, som udvikler nye veje til at fremme befolkningens adgang til naturen:

- Projekt(er) som udvikler redskaber og metoder til at styrke frivilliges handlekompetencer lokalt inden for adgangsproblematikken.
- Projekt(er) som udvikler nationale tilbud, der har til formål at mobilisere den del af befolkningen som har sværest ved at komme ud i naturen.

Projekterne skal være forankret i en forening/civilsamfundsorganisation eller et partnerskab, hvor en civilsamfundsorganisation er ledende partner.

Tema: Befolkningens adgang til naturen – lokale initiativer (fire millioner kr.)

Pulje til foreningsinitiativer, som lokalt skaber øget adgang/tilgængelighed til naturområder

- For eksempel trapper, spang, broer, kørestolsramper.

Det prioriteres at støtte projekter, der fremmer adgangsforhold på svært tilgængelige eller nyudlagte naturarealer som for eksempel jordfordelingsprojekter, udlagte vådområder og lignende.

Der kan søges tilskud på maksimalt 200.000 kr. per projekt. Projekterne skal være forankret i en forening eller et partnerskab, hvor en forening er ledende partner.

Samfundsøkonomisk nytteværdi af rekreative stier og ruter (to millioner kr.)

Udbud: Udredning af den samfundsøkonomiske værdi og potentiale af stier og ruter i Danmark.

Sekretariatet oplyste, at materiale til et sådan udbud var under udarbejdelse i dialog med ekstern konsulent.

Formanden Niels-Christian Levin Hansen udarbejder et svar på henvendelsen om de nye kriterier for uddeling af Udlovningsmidler til Friluftsliv fra de fem medlemmer af fondsbestyrelserne for nationalparkerne udpeget efter indstilling fra Friluftsrådets bestyrelse. Af svaret skal det fremgå, at eksempelvis Nationalparkfondene fortsat kan søge støtte til projekter fra Udlovningsmidler til Friluftsliv under det strategiske fokusområde "Friluftslivets Vilkår", når blot det sker i et partnerskab, hvor en civilsamfundsorganisation er ledende partner.

Et flertal af bestyrelsesmedlemmer ønskede at ændre i det fremlagte bilag, der beskriver vilkår for tildeling af midler under temaerne "Fremtidens stisystemer" og "Befolkningens adgang til naturen – lokale initiativer", så det præciseres, at: "Projekterne skal være forankret i en forening/civilsamfundsorganisation eller et partnerskab, hvor en civilsamfundsorganisation er ledende partner".

Et flertal af bestyrelsesmedlemmer besluttede at afsætte en ramme under Udlovningsmidler til Friluftsliv på 17 millioner kr. til strategisk fokusområde "Friluftslivets Vilkår", fordelt med fem millioner kr. til tema "Fremtidens stisystemer", seks millioner kr. til tema "Befolkningens adgang til naturen – oplysning og mobilisering", fire millioner kr. til pulje til lokale initiativer om adgang/tilgængelighed, og to millioner kr. til et udbud om "Samfundsøkonomisk nytteværdi af rekreative stier og ruter".

Flemming Torp kunne ikke tiltræde indstillingen med henvisning til, at de opstillede betingelser på forhånd afskar en række potentielle ansøgere fra at opnå støtte under de angivne rammer, selv hvis ansøgerne fremkom med ansøgninger til kvalitativt gode projekter.

René Bokær kunne ikke tiltræde indstillingen, idet han som primær anke ikke fandt grundlag for at afsætte fem millioner kr. til et tema "Fremtidens stisystemer" og to millioner kr. til udredning af den samfundsøkonomiske værdi og potentiale af stier og ruter i Danmark.

Bestyrelsen om, at de ansøgte projekter skal være forankret i en forening/civilsamfundsorganisation eller et partnerskab, hvor civilsamfundsorganisationen er ledende partner, er alene gældende for det strategiske fokusområde "Friluftslivets vilkår" og danner således ikke præcedens for fremtidige puljer under Udlovningsmidler til Friluftsliv.

Bestyrelsen besluttede at sætte en drøftelse på dagsordenen for bestyrelsesmødet i februar eller marts 2020 om, i hvilket omfang Udlovningsmidler til Friluftsliv fremover alene vil kunne støtte projekter forankret i en forening/civilsamfundsorganisation eller et partnerskab, hvor en civilsamfundsorganisation er ledende partner, eller om det også vil være muligt at støtte projekter, hvor en offentlig institution eller organisation søger selvstændigt eller er den ledende part i et partnerskab med en eller flere civilsamfundsorganisationer.

- b) *Timetakster i forbindelse med tilskud til udviklingsprojekttilskud fra Udlovningsmidler til Friluftsliv*

I forbindelse med udmeldingen af puljen til udviklingsprojekter fra Udlovningsmidler til Friluftsliv under temaet "Friluftsliv skaber Sundhed", har Friluftsrådet ikke oplyst om den gældende

grænse for timetakster på 450 kr. i timen i forbindelse med ansøgning om støtte fra Udlovningsmidler til Friluftsliv. Administrationen har ud fra en rimelighedsbetragtning indstillet til tilskud på baggrund af de timetakster, der er opgivet i ansøgningerne. Det vurderes generelt, at ansøgernes vilkår er så forskellige, at det bedste vurderingsgrundlag med hensyn til udviklingsprojekter er de konkrete timetakster, som anføres i ansøgningen, og at tilskud bør ansættes på baggrund af en vurdering af projekternes udkomme.

Helge Søgaard spurgte til, hvilke konsekvenser det ville have, hvis bestyrelsen fremover i forbindelse med udviklingsprojekter gik over til at benyttede de konkrete timetakster, som anføres i ansøgninger og ansætter tilskud på baggrund af en vurdering af projekternes udkomme.

Jakob Simonsen svarede, at de fleste af de udviklingsprojekter, som bestyrelsen skulle tage stilling til under dagsordenens punkt 9 c faktisk benyttede en timetakst lavere end den hidtil gældende grænse på 450 kr. Fremover vil udviklingsprojekter blive bedømt på det udkomme de leverer i forhold til projektets omkostninger. I de tilfælde, hvor Udlovningsmidler til Friluftsliv melder en opgave ud via en udbudshandling, er der i forvejen ingen maksimumtakst, og beslutningen vil derfor ikke berøre udbudshandlinger.

Bestyrelsen besluttede, at den hidtidige praksis med maksimum timetakster på 450 kr./time inklusiv overhead i forbindelse med ansøgning om støtte fra Udlovningsmidler til Friluftsliv bortfalder.

c) *Indstilling om tilskud og afslag Udlovningsmidler til Friluftsliv 69. fordeling 6. uddeling*

Mogens Kirkeby erklærede sig inhabil i forhold til behandlingen af sag nummer 108628, side 6, DGI, Naturtræning for patientforeninger, sag nummer 108530, side 9, DGI Hillerød, Gribskov går sammen og sag nummer 108625, side 14, DGI Vordingborg, Friluftsliv og Fællesskab. **Mogens Kirkeby** forlod mødelokalet under behandlingen af de tre pågældende ansøgninger.

Sekretariatet henlede opmærksomheden på følgende særlige sager:

- Side 10, sag nummer 108602, Forum for mænds sundhed, Kom ud, mand!, da der var tale om en ansøgning, hvor ansøger i projektet vil indgå i et samarbejde med Friluftsrådet, dog uden at der tilgår Friluftsrådet økonomiske midler.
- Side 12, sag nummer 108619, Friluftsrådet, Sund i Naturen 2.0, da der var tale om en ansøgning fra Friluftsrådet.

Bestyrelsen besluttede den 28. maj 2019 at udmønte det strategiske indsatsområde "Sundhed og livskvalitet" via:

- en pulje til udviklingsprojekter på i alt 15 millioner kroner, hvor foreninger kan søge mellem 0,5 og fem millioner kroner til partnerskabsprojekter (med en forventning om at kunne støtte fem til 10 projekter)
- en pulje til lokale initiativer på i alt to millioner kroner, hvor foreninger kan søge mellem 20.000 og 100.000 kroner.

Begge puljer havde ansøgningsfrist den 1. oktober 2019.

Sekretariatet indstillede i alt 21 ansøgninger modtaget til puljen til udviklingsprojekter. Der blev indstillet otte tilsagn og 13 afslag.

I prioriteringen af udviklingsprojekterne og fastsættelse af de indstillede beløb havde administrationen primært lagt vægt på målgruppens størrelse, omfanget af aktiviteter, planer om udbredelse og forankring af projektets erfaringer og resultater samt nyskabelse og udvikling af friluftslivet som sundhedsfremmer.

Sekretariatet henledte opmærksomheden på, at der i udviklingsprojekterne er en betydelig eksempel-værdi og et potentiale for at demonstrere, hvordan friluftsliv og naturoplevelser kan fremme specifikke målgruppers fysiske, mentale og/eller sociale sundhed. Der er derfor stillet krav om evaluering af projekternes forløb og resultater, herunder antal deltagere, deltagernes egen vurdering af projektets effekt på trivsel/sundhed samt ansøgers vurdering af de indgåede partnerskaber og hvordan aktiviteterne vil blive videreført efter projektafslutning.

Alle indkomne ansøgninger til puljen til lokale initiativer blev behandlet af Bevillingskomiteen (Formanden for Udlovningsudvalget Flemming Larsen og direktør Jan Ejlsted) på et møde den 28. november 2019. Bevillingskomiteen behandler ansøgninger op til og med 100.000 kr. Det samlede uddelte beløb (918.696 kr.) udgør kun godt halvdelen af den afsatte beløbsramme på to millioner kroner. Årsagen er, at der ikke vurderedes at være kvalificerede ansøgninger nok til, at rammen kunne udfyldes.

Udlovningsudvalget havde på sit møde den 5. december 2019 tilset, at Bevillingskomiteens behandling er sket i overensstemmelse med de af bestyrelsen besluttede kriterier.

Sekretariatet indstillede til bestyrelsen, at de resterende midler fra puljen til lokale initiativer blev overført til puljen til udviklingsprojekter, hvorved flere kvalificerede ansøgninger kan imødekommes, og beløbsrammen for støtte til udviklingsprojekter derfor bliver udvidet i overensstemmelse hermed.

Alle ansøgninger under de to puljer var behandlet, og det samlede indstillede beløb (16.863.696 kr.) var på niveau med den afsatte beløbsramme for det samlede indsatsområde (17 millioner kr.).

Bestyrelsen tog til efterretning, at Bevillingskomiteen (Formanden for Udlovningsudvalget Flemming Larsen og direktør Jan Ejlsted) på et møde den 28. november 2019 havde godkendt støtte til projekter ansøgt under puljen til lokale projekter for i alt 918.696 kr. ud af den samlede afsatte beløbsramme på to millioner kr.

Bestyrelsen tiltrådte, at de resterende midler fra den afsatte pulje til støtte til lokale projekter blev overført til puljen til udviklingsprojekter, hvorved flere kvalificerede ansøgninger kunne imødekommes, og beløbsrammen for støtte til udviklingsprojekter derfor blev udvidet i overensstemmelse hermed.

Bestyrelsen godkendte listen af den 9. december 2019 over behandlede sager i 69. fordeling, 6. uddeling.

10. Meddelelser

- a) Nyt om personale og hus

Torbjørn Eriksen oplyste, at per 1. januar 2020 er Josephine Moe Christoffersen ansat i en etårig stilling med arbejdsopgaver primært relateret til programmerne for Blå Flag og Badepunkt. Josephine er nyuddannet Cand.scient. i klimaforandringer fra Københavns Universitet.

Bestyrelsen tog orienteringen om personale og hus til efterretning.

12. Eventuelt

Formanden Niels-Christian Levin Hansen gjorde bestyrelsen opmærksom på, at Danmarks Idrætsforbund og DGI arbejdede på at finde fremtidig finansiering til fællesprojektet "Bevæg dig for livet" og at dette formentlig trak ud og først ville falde på plads et stykke inde i 2020.

Formanden Niels-Christian Levin Hansen oplyste, at Friluftsrådet havde valgt at anke to afgørelser fra Fredningsnævnet for Nordjylland vedrørende fredningerne af Lundby Bakker og Poulstrup Sø, idet Friluftsrådet mener, at ansøgningerne ikke strider mod fredningsformålet og at der derfor bør gives dispensation til det ansøgte, herunder opretholdelse af en sti, der blandt andet benyttes til mountainbikecykling.

Formanden Niels-Christian Levin Hansen oplyste, at der samme formiddag var modtaget besked fra Civilsamfund i Udvikling /Udenrigsministeriet om, at Friluftsrådet var bevilliget midler til en nye programperiode begynder den 1. januar 2020 og løber indtil den 31. december 2023 til Programmet Eco-schools i Afrika: Retten til Uddannelse. Budgettet er på 4.280.000 kr. om året (totalt budget 17.130.000 kr. over fire år). Den nye programfase vil fortsætte Eco-Schools arbejdet i Tanzania samtidig med, at Eco-Schools arbejde i Rwanda vil blive indfaset. Efter 14 år bliver arbejdet i Uganda gradvis udfaset mellem 2020 og 2023. Bevillingen var allerede indregnet i det reviderede budget 2020 og budget 2021 jævnfør dagsordenens punkter 3 f og 3 g.

Torbjørn Eriksen oplyste, at den tidligere mangeårige suppleant til Friluftsrådets bestyrelse Kaj Poulsen var afgået ved døden.

Der fremkom ikke yderligere emner under dette dagsordenspunkt.

Mødet sluttede kl. 20.17.

Referat: Anker Madsen, 1. januar 2020
Referat godkendt, 24. januar 2020